

Kvardagsheltinna frå det første år hundre

Josefine Myklebust
(1895-1984)

Innholdsliste

1. Innleiing	3
2. Hovuddel	4
2.1 Oppveksten på Flø i Ulstein	4
2.2 Ekteskap og familiestifting på Bulegene.	6
2.3 "Bula-Fia" som kvinne, enkje og åleinemor i mellomkrigstida.	8
2.4 Josefine - på sine eldre dagar.	11
3. Konklusjon	13
4. Kjelder	14

1. Innleiing

I denne fordjupingsoppgåva fortel eg om Josefine Elise Jakobine Myklebust, i utgangspunktet ei nokså typisk dame frå det førre år hundre. Josefine blir tippoldemora mi, og eg ser på det som nyttig og lærerikt å tileigne meg kunnskap om livet hundre år tilbake i tid gjennom livet til Josefine. Eg tileignar meg meir kunnskap om bygda eg er oppvaksen i, noko eg ser på som ein eit stort pluss for meg. Teksten eg presenterer gjennom denne fordjupingsoppgåva er eit resultat av munnleg informasjon gitt av Josefine si yngste dotter Edith Olsen og barnebarna til Josefine, Magne og Kjetil Myklebust. Dei er sønene til Knut, eldste sonen til Josefine. Magne og Kjetil vaks opp i Bulegene og Josefine var ein naturleg del av liva deira både i barndom og tidleg vaksen alder. Eg har også tatt utgangspunkt i viktige dokument knytt til livet hennar og andre skriftlege kjelder.

Det er ulike grunnar til at eg valde å skrive om Josefine. Heilt frå eg var ei lita jente har eg blitt fortalt historier om ei sterk dame, alle dei utfordringane ho møtte i livet og korleis ho takla dei. Dette er historier som syner at ho var sterk både fysisk og psykisk. Ho vart tidleg enkje og åleinemor, og livet hennar var ingen dans på roser. Då oldefar levde, var eg ofte på søndagsbesøk hos han og oldemor i Bulegene. Oldefar sat planta i kjøkkenstolen og studerte alle detaljane Syvde-soga hadde å by på. Som barn var det ikkje alltid lett å følgje med på det han fortalde om, men at det var ei hard tid var ikkje vanskelig å skjønne. Då eg besøkte oldemor på sjukeheimen nyleg, spurde eg om ho kunne fortelje meg om livet til Josefine. Ho såg i fanget sitt og rista på hovudet. Tårene pressa på i dei slitne auga før ho svarte: "Det er umulig, Matilde".

PROBLEMSTILLING

Ved å setje saman dei ulike føresetnadane rundt livet til Josefine, kom eg fram til denne problemstillinga:

"Korleis takla Josefine livet som enkje og åleinemor i mellomkrigstida? Korleis har kvinnerolla forandra seg i løpet av Josefine si levetid?"

Oppgåva vil bli presentert frå vogge til grav. Eg synest dette blir mest oversikteleg med tanke på korleis livet til Josefine utvikla seg i takt med samfunnet si utvikling.

I fordjupingsoppgåva nyttar eg SPØKTID-strukturen, altså dei sosiale, politiske, økonomiske, kulturelle, teknologiske, individuelle og demografiske verknadane i den tida og i det livet Josefine levde.

2. Hovuddel

2.1 Oppveksten på Flø i Ulstein

Josefine var fødd den 16. mai 1895 i Ulstein herredøme. Ho vart døypt 16.juni 1895 og konfirmert 9.oktober 1910. Ho vart både døypt og konfirmert i Ulstein sokn.

Ho var dotter av Enok Ellingsen Ytreflø som var født i 1866 i Herø. Mor var Pernille Johannesdatter Ytreflø født 1855 i Ulstein herredøme. Pernille var gift to gonger. I første ekteskap fekk ho tre born. Då ho vart enkje, trengte ho hjelp på garden. Ho gifta seg med gardsguten Enok og saman fekk dei to born. Halvsøskena til Josefine var Johanne Johannesdatter Ytreflø (1878), Johan Johannesen Ytreflø (1879) og Ole Johannesen Ytreflø (1881). Josefine og Gustav Enoksen Ytreflø (1898) var barna i ekteskap nummer to. Olga Britanusdatter Brandal var tenestepika på garden etter folketeljinga i 1900. Ho var fødd i 1883 i Ulstein herredøme.

Ytre Flø er ei lita bygd som ligg rett ut mot havgapet på Sunnmøre og her vaks Josefine opp. Ho vaks opp i ein typisk bondefamilie på ein gard med bustadnummer 0007, krins 001, og med både gardsnummer og bruksnummer 1. På garden dyrka dei korn og potet. Husdyra var mange, men i hovudsak hest og kyr. Garden vart driven av far hennar, Enok, som i tillegg var fiskar. Mor til Josefine arbeidde også på garden, samt den eldste av brørne til Josefine.

Korleis var det å vere jente født i 1895? Etter lova frå 1863 hadde alle ugifte kvinner over 25 år like muligheiter som menn til å drive næringsvirksomheit. Denne rettigheita miste kvinna dersom ho gifta seg. Eit døme på dette er då Pernille vart enkje etter første ekteskap. Ho eigde då garden Ytreflø. Då ho gifta seg med Enok blei eigendommen automatisk hans. Dette seier litt om posisjonen som kvinna hadde i samfunnet på slutten av 1800-talet. Først i 1888 kom

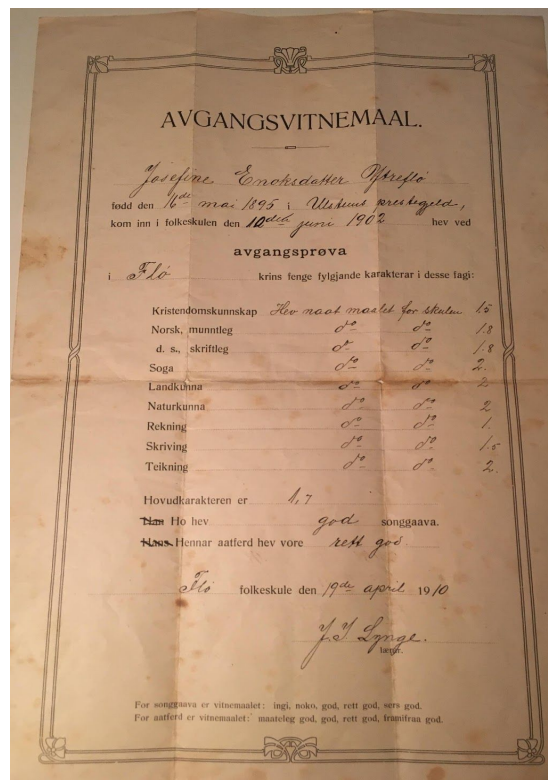
ekteskapslova som sa at alle gifte kvinner skulle behalde den rettslege myndigheita i ekteskapet. Eg ser utifrå kyrkjeboka i Ulstein Sokn at gutane hadde ein forrang framfor jentene. Konfirmantane står oppført etter kjønn, gutane først. Var ei jente konfirmert og framleis budde heime på garden, stod ho oppført som tenestepike, sjølv om dette er barndomsheimen hennar.

Etter folkeskulelova i 1889 hadde jenter og gutar rett til lik utdanning. Skuleverket vart etablert etter den store politiske reforma slo igjennom i 1884 med innføringa av parlamentarismen. I 1889 blei det felles skule for alle samfunnslag, den blei kalla folkeskulen. Folkeskulelova gav lik rett for skulegang for alle barn i Norge. Folkeskulen var 7-årig, og varte frå barnet var 7-14 år gammal. Josefine vart innskriven i folkeskulen i Mo krins den 10/06-1902. Mo krins ligg på Flø i Ulstein kommune på Søre Sunnmøre.

Eg er så heldig at karakterboka til Josefine har vorte ivareteken av etterkomarane hennar. Den kan fortelje meg mykje om hennar skulegong og evner i dei ulike faga. På grunn av at mange av faga ikkje er i den norske skulen i dag, vil eg leggje ved vitnemålsskarakterane hennar frå skuleåret 1909/1910 her:

o Kristendomskunnskap	1.5
o Norsk, munttleg	1.8
o Norsk, skriftleg	1.8
o Soga	2.0
o Landkunna	2.0
o Naturkunna	2.0
o Rekning	1.0
o Skrivning	1.5
o Teikning	2.0

o Hovudkarakteren er	1.7
o Ho hev <u>god</u> songgava	

o Hennar aatferd hev vore **rett god**.

Desse karakterane viser til at Josefine var jamt over skuleflink. Karaktersystemet i 1910 kan samanliknast med karakterskalaen som er i grunnskulen i dag. Den var inndelt i tal, men karakteren 1 var 100%, medan 6 var 0%. Ut i frå karakterboka hennar kan eg lese at Mo krins også opererte med tidels karakterar. Ho vart undervist minst 12 veker i løpet av eit skuleår, sidan dette var lovverket for dei som budde på landet. Dei tre første åra var det vurdering utan karakter, karakterar fekk ho først skuleåra 1906/1907, 1907/1908, 1908/09 og 1909/1910. Sommaren 1910 var Josefine ferdig med folkeskulen. På hausten same år, 9.oktober stod ho til presten og vart konfirmert. Dei var til saman 23 jenter og 25 gutar.

2.2 Ekteskap og familiestifting på Bulegene.

Ingen veit sikkert korleis Josefine og Mathias møtte kvarandre. Mest truleg var det då Mathias, som var fiskar, drog til Flø for å losse fisken av fiskebåten han arbeidde på. Josefine gifta seg med Mathias Knutsson Røys Myklebost 10.mai 1919 i Ulstein krins. Korleis bryllaupet vart feira veit eg ikkje. Det eg veit var at forbodssaka var den store politiske saka i 1920-åra. Etter folkerøysting i 1919 vedtok Stortinget å forby sal av brennevin og sterkvin. Eg har blitt fortalt at Josefine var avhaldskvinne heile livet.

Josefine og Mathias fekk ei svær bryllaupsgåve av foreldra til Josefine. Dei fekk 500 kroner og desse pengane var på konto i Ulstein Sparebank. Josefine tok ved ei anledning ut 280 kroner frå banken. Ein dag gjekk banken konkurs og dei resterande 220 kronene var tapte. Dette skuldast truleg inflasjonen, der prisnivået auka og pengane vart mindre verdt. Første verdskrig var slutt i 1918. Mellomkrigstida var ei langvarig krisetid. Konkursen i Ulstein Sparebank førte også til at foreldra til Josefine vart hardt ramma. Dei miste store delar av sparepengane sine. Josefine stolte difor aldri heilt på banksystemet vidare i livet. Det har blitt fortalt at ho i periodar sov med store summar under hovudputa si.

Mathias kjøpte Bulegene for 5000 kroner. Bulegene er ein tidlegare husmannsplass og ligg i tidlegare Syvdsbotn, no Syvde. Frå 1.februar 1918 til 1.februar 1964 var Syvdsbotn ei eiga kommune.

Skal tru kva draumar Josefine hadde for framtida då ho kom nygift til bygda?

Framtidsdraumar hadde ho heilt sikkert, lite ante Josefine om kva framtida ville bringe for ho der inst inne i fjorden under dei høge fjella.

Slik ser gamlestova ut i dag.

Korleis var det å vere ung kvinne i 1919? På det tidspunktet hadde kvinnene hatt stemmerett i seks år. 11.juni 1913 blei forslaget om stemmerett for kvinner vedtatt i Stortinget. Alle kvinner og menn som var norske borgarar over 25 år, som hadde vore busett i landet i minst fem år og fortsatt oppheldt seg her, hadde no stemmerett. No vart kvinnene formelt likestilt med menn. Etter ekteskapslova av 1918 vart ekteskapsalderen for kvinner sett til 18 år, i staden for 16 år som aldersgrensa var tidlegare. Ektefeller var no likestilt juridisk ved skilsmisser. Likevel kom kvinner som regel svakare ut enn menn ved ei skilsmisse, dette fordi dei fleste kvinner ikkje hadde lønna arbeid. Hovudoppgåva til gifte kvinner var å jobbe på garden eller i heimen og ta seg av mann og barn.

Året etter giftemålet fekk dei sonen Knut Mathiasson Myklebost, født 23.september 1920, min oldefar. Ei morosam historie er at Knut eigentleg var fødd 21. september. Dette var i alle år ei historie som kom opp rundt Knut sin fødselsdag. Det var to teoriar på kva som hadde

skjedd: Enten var Mathias så stressa og forkava at han gav opp feil fødselsdato til presten eller så var det presten som rett og slett noterte ned feil. Knut vaks opp i Bulegene saman med dei fire veslesøstre sine Petra født 18.juni 1922, Marie født 03.september 1924, Oline født 19.april 1926 og Edith født 26.april 1929.

Bulegene er namnet på garden der Josefine og Mathias budde. Garden med gardsnummer 89 og bruksnummer 2 ligg i ei bratt skråning på sør-sida av fjorden i Syvde. Namnet "Bulegene" kjem frå at det opphavleg var ein ligge- og mjølkeplass for fe som gjekk på sommarbeite i marka ikring. Tomta er på 12 mål, av dei er 4.5 mål fulldyrka mark og 1.5 mål åker. (Bygdebok for Syvde sokn 1974: 290) Gamlestova vart bygd i 1912. Dette blei heimen for den komande stor-familien.

Godt etablert i gamlestova var kvardagen hektisk. Det var mange store og tunge gjeremål i løpet av dagen, og barna måtte hjelpe til på garden og i heimen for at endane skulle møtast. Mjølking av kyr, klipping av sauer, slått av marker, slakt og føring av dyr, alt vart gjort manuelt. Det var eit tungt arbeid og sidan Mathias jobba på sjøen som fiskar, hadde Josefine mykje av ansvaret heime. Å vere fiskar var også eit hardt yrke på denne tida. Dei stadig våte håsene gjorde at Mathias fraus mykje og det slo seg etterkvart på eine nyra. I 1929 tok han sjøvegen til Molde for å operere vekk den dårlege nyra. Etter denne operasjonen måtte han slutte som fiskar. Såret ville ikkje gro, han fekk også tuberkulose og vart etterkvart sengeliggjande. No måtte heile familien bidra på garden. Ansvaret falt på Josefine og eldstesonen Knut, og jentene som var gamle nok måtte også hjelpe til. Josefine gjorde det beste ho kunne for mannen sin. Pleie av Mathias var blitt Josefine sitt ansvar og ho gjorde det som si plikt utan hjelp utanfrå.

Ei episode som eg har blitt fortalt av barnebarnet Magne har gjort inntrykk på meg. Det var i 1934 og familien trengte sårt å spe på med pengar til jul. Ordførar i Syvde kommune, Ola Vik, søkte på midlar frå overskotet til Vinmonopolet. Dette gjorde han på vegne av Josefine og Mathias. Sidan familien allereie var understøtta fattigkassa, fekk dei avslag. I dagens samfunn får alle nok til å kunne klare seg, og oppfyller ein dei rette kriteria får ein automatisk støtte med det trygdesystemet vi har i Norge.

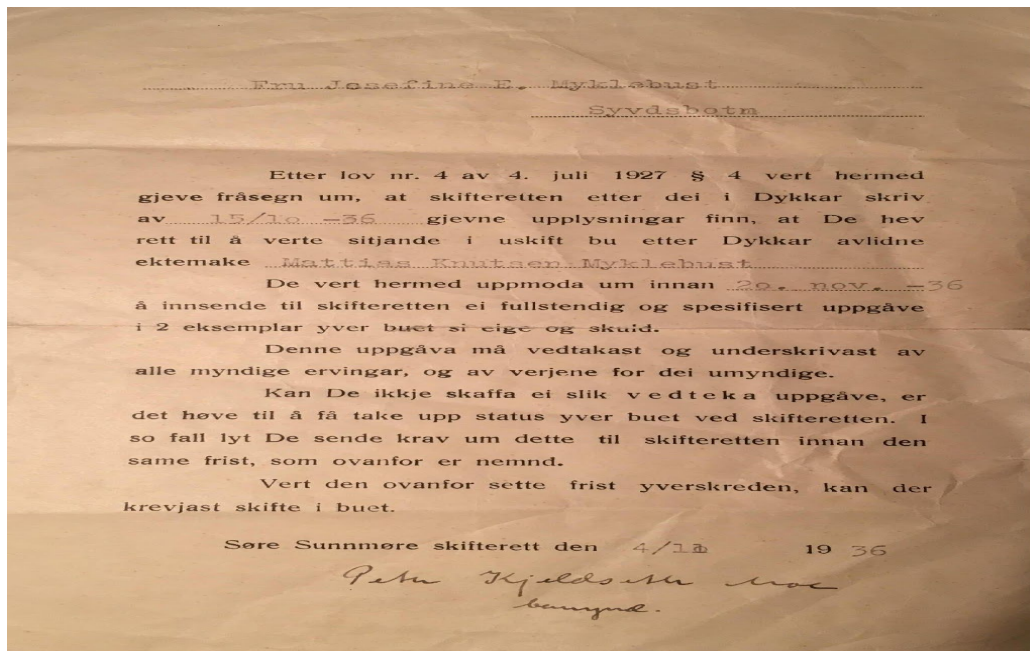
Josefine var ei sterk dame som kanskje var vanskeleg å lese av andre. Ho heldt kjenslene sine for seg sjølv og ho klaga ikkje sjølv om livet var tøft. Eg kan tenkje meg at ho ikkje visste om noko andre moglegheiter, og difor ikkje syntes synd på seg sjølv. For å spe på til husholdinga hadde ho ein jobb utanfor heimen. Ho fyrte og vaska på bygdeskulen. Der møtte ho klokka fire om morgonen for å fyre både haust, vinter og vår. Veden som var brukt til fyring var ofte våt og dette gjorde det vanskelig å få fyr. Josefine sa frå til lærarane ved mange høve om at veden måtte ligge åtskild slik det kom luft til og den tørka. Likevel skjedde ikkje dette alltid. Eg har blitt fortalt at det var fleire episodar der ho måtte gå tilbake til Bulegene for å hente sin eigen tørre ved, slik at det vart fyr i omnen og skulestova vart varm. Då ho kom attende frå skulen på morgonkvisten fekk ho barna klare for skulen. Så bar det inn til Mathias som var sengeliggande og ho stelte han. Pleie av Mathias vart gjort fleire gongar i løpet av dagen. Alt av fjøsstell og matlaging var overlagt til Josefine åleine. Etter skuletid møtte ho igjen for å reingjere lokalet. Lønna hennar var gitt i kost.

Det var ei episode i 1936 som skjedde utan Josefine var klar over det:

Fleire månadar i strekk var Mathias sengeliggande. Det var ein varm sommardag Josefine kom som vanleg inn til mannen sin å gje han det daglege stellet og for å riste på dyna og puta. Denne dagen blånekta Mathias. Han hadde gøymt eit stort spekekjøttlår og ein liten lommekniv var under det klamme dynetrekket. Då Josefine likevel tok tak i dyna såg ho spekekjøttet og for opp i eit forferdeleg raseri. Eit raseri fylt av frykt og redsel, for ho visste godt konsekvensane kunne bli av å ete mykje salt med ei dårleg nyre.

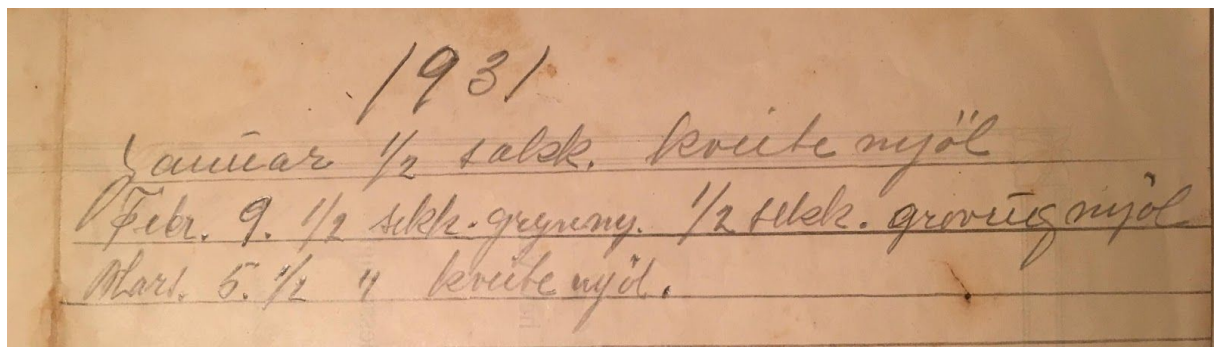
2.3 "Bula-Fia" som kvinne, enkje og åleinemor i mellomkrigstida.

Mathias døde 30.august 1936, 42 år gamal. Josefine vart enkje og mor til fem barn under femten år i ein alder av 41 år. No starta alvoret for Josefine og dei fem barna. Josefine sat i uskifta bo frå 4.november 1936. Å sitje i uskifta bo tyder at Josefine hadde rett til å fortsetje å bu og drive garden, og ho slapp å dele arva med Mathias sine arvingar.

Familien hadde dårleg økonomi. Rettigheitene som enkje og åleinemor var svake. Familien fekk hjelp av fattigkassa som Syvde kommune hadde ansvaret for. I følgje fattiglova av 1863 skulle fattigvesenet hjelpe blant anna enkjer med barn. Det var ei slags sosialhjelp og det var veldig strengt, kun dei fattigaste fekk hjelp frå det offentlege. Mange følte skam når dei gjekk på fattigkassa og det gjorde nok også Josefine og borna hennar. På fattigkassa fekk dei utdelt lappar som dei kunne veksle inn i ulike matvarer. Josefine fekk utdelt ulike korn - og mjølsortar. Det var ikkje store mengdene ho fekk tildelt. Ho skreiv opp nøyaktig kor mange hundre gram ho fekk av dei ulike mjølsortane kvar gong.

Dette fikk Josefine i byrjinga av 1931 av fattigkassa.

Januar 1/2 sekk kveitemjøl.

Februar 9. 1/2 sekk gryn mjøl. 1/2 sekk grov rugmjøl.

Mars 5. 1/2 sekk kveitemjøl.

Dette brukte ho som oftast å bake brød av. Edith, yngste dottera til Josefine, fortalde meg ei historie. Ein gong hadde ein del av mjølet dei fekk frå fattigkassa blitt bytta ut med sildemjøl sidan dette var billigare. Josefine og borna gledde seg til nybaka brød. Dei vart sinte då lukta av sildemjøl spreidde seg i heile huset og dei følte seg lurt. Andre barn i bygda kom med spydige kallenamn på borna i Bulegene. Då Edith fekk kallenamnet ”bularotta” slengt etter seg av ei yngre jente på bygda, kokte det over for henne. Kallenamnet kom nok av at rottene har dårleg med tilgang på mat, og går å nappar og tiggjar alle stadar. Dette var ikkje tilfelle på Bulegene, men at økonomien var knapp er ikkje noko å holde skjul på. Ut i frå dette eksempelet ser ein korleis dei som var nøydde til å få hjelp av fattigkassa vart sett ned på og stigmatisert av dei som ikkje trengte hjelp herifrå.

Her er ei artig historie frå konfirmasjonsplanlegginga som Josefine gjorde til eldstesonen Knut sin konfirmasjon. Han vart konfirmert på hausten og ho hadde planlagt kokt torsk til middag. Tilfeldigheitene ville det slik at Josefine vart kontakta dagen før konfirmasjonen. Det var ein sau som var skada i ”Færskogen”. Ho sende son sin, Knut, av garde med ein kniv i lomma. Knut kom tilbake ut på dagen og med seg hadde han eit lammelår som han fekk i betaling. Til konfirmasjonsmiddag blei det då nydelege kjøttkaker.

På grunn av trong økonomi, måtte Josefine få sonen sin Knut i arbeid. Han var ei periode gardsgut på Giske og ei periode på Kvamsøya. Han måtte også reise på sjøen som femtenåring då han var nykonfirmert. Knut måtte som eldste og einaste son bidra til økonomien, sidan det enno var avdrag på lånet som måtte betalast. På denne tida var det få husdyr den vesle husmannsgarden, dei selde no kyr, sauer og høns for å overleve. Yngstedottera vart sendt til nabogarden som tenestejente.

På kjøkkenet var Josefine dyktig. Lefse og flatbrød var hennar spesialitet, og elles var ho svært allsidig av seg. Fritid fanst ikkje i det heile, men det å stå på kjøkkenet var fristaden hennar. Sjølv om 64% av alle nordmenn kunne abonnere straum i 1921, kom det ikkje straum på Bulegene før 1948. Lys, kjøleskap og frysar kom samtidig, dei to sistnemnde hadde Josefine ikkje råd til. Slakten tok til på hausten, og kjøtet vart tørka og salta slik at det skulle halde seg heile vinteren. Ein god del av kjøtet vart også kjørt igjennom den handsveiva kverna

og blei til pølser. Ho laga alt mogleg av innmaten til sauene. Barnebarnet Kjetil hugsar at ho stod i elva og gjorde reine tarmane til sauene, slik at dei kunne brukast til pølser av ymse slag. Ho kasta ikkje noko, feitt og talg frå sauekjøtet vart om til såpe som ho kokte sjølv.

”Bula-Fia” var bygdas arbeidsjern og blei titt og ofte tilkalla når det var kalving, klipping av sauer, matlaging til festlege lag eller andre daglegdagse gjeremål. Ho var ei dame som vart ropa etter når noko skjedde eller om nokon trengde hjelp. Då stilte ho opp!

Ho var sjølv opptatt av å bruke alt som kom frå sauene. Først klypte ho sauene sjølv, deretter kara ho ulla og til slutt spann ho garnet. Garnet farga ho i store trau og ho strikka mykje. Ullvottar og ullsokkar var det ho strikka mest av. Ullvottane vart strikka i dobbel storleik, dette fordi dei vart brukt av karane som dreiv sjøen. Fiskarane dyppa nevane i sjøen med vottane på. Fordampinga av vatn frigav varme og vottane vart gradvis passelege.

”Bula- Fia” hadde også ein stor vev ståande på loftet i Bulegene. Der vevde ho dukar, ryer og tepper til bruk i heimen.

Josefine gjekk av og til i kyrkja, men ho var ikkje spesielt religiøs. Derimot likte ho godt å gå i foreining, og ho var aktiv i Ytre Sjømannsmisjonen. Kvinnene møttes om lag kvar fjortande dag rundt omkring på gardane. Dei var 8-10 damer med på møta. Desse dagane vart bestestova opna i Bulegene. Det var god kaffimat, høge smørbrød med pålegg av heimelaga rull, spekeflesk, egg og ansjos. Det var kvar sin gong å halde foreininga og Josefine brukte å ha med seg handarbeid. Dei arrangerte basarar og inntektene gjekk til Ytre Sjømannsmisjonen. Basarane heldt til på Fredtun som var og fortsatt er bedehuset i bygda. Representantar frå misjonen kom av og til og viste filmar og fortalde om misjonsarbeidet. Josefine selde lodd på heile Løset-stranda i Syvde.

Bilde frå ein av basarane på Fredtun. Josefine sit som nummer to nede frå venstre.

Josefine kjøpte seg ein almanakk kvart år. I den noterte ho ned veret, og fylde med på når det var nymåne og fullmåne. Ho tok vare på desse bøkene og sjekka opp i dei jamleg.

2.4 Josefine - på sine eldre dagar.

Knut gifta seg med Lilly Sigvarda frå Ålesund den 9.oktober 1948. Saman fekk dei fem born. I perioden frå 1948 – 1964 levde tre generasjonar under same tak i Bulegene. Dette var trongt og utfordrande. Josefine flytta på loftet der ho hadde eit rom med skråtak. På rommet hadde ho vevstolen sin og ein vedfyrte bakaromn som ho nytta då ho baka brød. Sjølv om det var straum i huset, ville Josefine steike brøda på den måten ho alltid hadde steikt dei på.

Knut var odelsgut og den 20. November 1962 fekk Knut skøyta på garden. Kjøpesummen var på 500 kroner, ein sum dei hadde blitt einige om på førehand. På denne tida var det vanleg å sikre sin eigen alderdom, og i skøyta til Knut står der følgjande:

- 1) Full bruksrett til stovehuset på bruket. Kjøparen skal halde huset vedlike.
- 2) Foring og stell av tre sauer.
- 3) Rikeleg ved til eige bruk, og inntil ein KW elektrisk kraft.
- 4) Nok poteter til dagleg bruk.

5) Pass og pleie i sjukdom og alderdom.

”Nyehuset” stod ferdig i mai 1964. Då flytte Knut, Lilly og borna over vegen. Josefine vart att i gamlestova åleine. Ho fekk ofte besøk av dørene sine og deira familiar.

SKÜYTE

Underskrivne, enkje etter Mathias K. Myklebust, vedgår at eg har overlate og at eg med dette skøyter til son min Knut M. Myklebust, f. 23/9 1920, gardsbruket Bulegens, gnr. 89, bnr. 2 av skyld o mark og 46 ore i Syvde herad. Kjøpesummen, kr. 5000,- festusen kroner er oppgjort på slik måte som vi er vorte samde om.

Så lange eg lever etterhold eg fylgjande kår:

1. Full bruksrett til stovhuset på bruket. Kjøparen skal halda huset vedlike.
2. Foring og stell av 3 -tre- sauer.
3. Rikeleg ved til elge bruk, og inntil 1 -ein KW elektrisk kraft.
4. Nok poteter til dagleg bruk.
5. Pass og pleie i sjukdom og alderdom.

Årleg verdi av kåret er kr. 300,-.

Alle hus på garden fylgjer med i handelen.

Eigedomen Bulegens med alle rettar og plikter slik som eg har ått han skal soleis heretter tilhøyra Knut M. Myklebust som hans rettkomme og lovlege eigedom, og vert eg hans heimelmann etter lova.

Syvdsbotn, den 20. november 1962

Josefine Myklebust

Vi vitnar at seljaren har skrive under i vårt påsyn og at ho er over 21 år:

Ole Lørdal Summar L. Kanger

For tinglysinga kr. 0.-.

Innfert i dagboka ved ~

Sore Sunnmøre sarskrivarembete

med nr. 3296, d. 26-11-1962 pb-50-9.

Innfert i gnb. 29/11

Hefta vert påførde for kr. 5.-

Hefte: *Thurvald Waland - 4m*

Bilete frå bryllaupsdagen til Knut og Lilly i oktober 1948. Josefine med alle borna. Bak frå venstre: Petra, Knut og Marie. Fremst frå venstre: Oline, Josefine og Edith.

Korleis var det å vere kvinne midt i livet i åra etter 2.verdskrig?

I etterkrigstida var det omfattande utbygging av velferdsstaten. Som nemnd tidlegar måtte Josefine og familien få hjelp på fattigkassa. Trygdesystemet slik vi kjenner det i dag vaks gradvis fram. Det vart bygd på ”universalitetsprinsippet”, det vil seie at alle har lik rett til ytingane, det var ikkje lenger behovsprøving på same måte. I 1945 kom barnetrygda, og i 1946 kom sjuketrygda. Trygd for arbeidslause vart innført i 1949 og frå 1957 var det ikkje lengre behovsprøving for å ta i mot alderstrygd. Alderstrygda fekk ein frå fylte 70 år. Det betyr at Josefine først mottok alderstrygd i 1965. Noreg tok i etterkrigstida eit langt steg vekk frå fattigdomen.

Korleis kunne livet til Josefine ha vore om ho var født hundre år seinare, i 1995? Då hadde ho mest truleg no vore i andre året i utdanninga si på høgskule eller universitet, eller kanskje ho hadde tatt eit par friår frå skulen for å kunne tene pengar til ei reise. Ho ville ha vokse opp i eit samfunn der utdanning er viktig og alle har rett på barnehageplass og tretten år med skulegong. Ho ville mest truleg ha vokse opp i ein familie der både mor og far arbeidde utanfor heimen.

Av den norske stat ville ho blitt fylt opp på ein heilt annan måte. Frå unnfanginga hadde ho blitt følgt opp av det norske helsevesen. Mor og baby ville blitt kontrollert hos jordmor, ho ville mest truleg blitt født på sjukehus, kontrollar og vaksiner ville ho fått hos helsesyster og lege, besøk hos tannlege kvart år ville det også vore og kanskje også nokre kontrollar på sjukehus.

Ho hadde vokse opp i eit samfunn der jenter og gutar er likestilte etter lova. På konfirmasjonsdagen ville jenter og gutar ha stått side om side, ikkje etter kjønn, rang eller dyktigheit. Kanskje ville ho vore aktiv i idrett? Kanskje ville ho ha likt å lese bøker? Kanskje ville ho blitt politisk? Moglegheitene er i dag mange, uansett kor velstående foreldra dine er.

Etter kort tids sjukeleie, døde Josefine den 15. januar 1984, på Vanylven sjukeheim. Ho vart nesten 89 år gamal.

3. Konklusjon

I denne fordjupingsoppgåva hadde eg problemstillinga: ”Korleis takla Josefine livet som enkje og åleinemor i mellomkrigstida? Korleis har kvinnerolla forandra seg i løpet av Josefine si levetid?”. Eg har tatt utgangspunkt i Josefine sitt liv, samfunnet si utvikling og utviklinga av velferdsordningar. På grunn av demografien og at ho budde på ein liten gard, hadde ho moglegheiter til å livnære seg sjølv og borna. I motsett tilfelle kunne ho om ho levde i by livnært med lønna arbeid.

Gjennom arbeidet med denne fordjupingsoppgåva som handla om livet til tippoldemora mi Josefine Myklebust har eg lært mykje. Eg er fått eit meir utvida bilete av korleis kvinnerolla har utvikla seg sidan slutten av 1800-talet og fram til 1980-åra. Eg har fått godt innblikk i Josefine sitt liv gjennom personlege forteljingar og ulike skriftlege kjelde. Eg trur nok at Josefine på det jamne ikkje tenkte over for eit spennande og utfordrande liv ho faktisk levde. Alle er barn av si tid og Josefine opplevde store endringar i forhold til kvinnerolla i løpet av sine 89 år. Det må ha vore tøffe tak då ho vart pleiar for sjuk mann og seinare åleinemor til fem born utan noko særleg støtte frå det offentlege. Seinare vart ho bestemor og oldemor til mange. Eg har fått forståing av kor tilfeldig livet kunne vere. Banken der ho hadde bryllaupsgåva si på konto gjekk konkurs, noko som ikkje kunne skjedd no.

Eg er stolt og audmjuk over tippoldemora mi, korleis ho levde livet sitt og at ho gjorde det beste ut av utfordringane som livet ga henne.

4. Kjelder

Primærkjelder

Munnleg informasjon frå Edith Olsen (yngste dotter til Josefine), Magne Myklebust og Kjetil Myklebust (barnebarn til Josefine).

Karakterbok frå folkeskulen 1902-1910.

Avgangsvitnemål frå Flø folkeskule 19.april 1910.

Tilskot frå fattigkassa år 1931, notat gjort av Josefine.

Dokument om uskifta bo, Søre Sunnmøre skifterett 4. november 1936.

Skøyte på gardsbruket Bulegene, grn.89, bnr.2 overført frå Josefine Myklebust til Knut

Myklebust 20. November 1962

Sekundærkjelder

Kvinneliv i endring, henta 10.02.2017

<http://www.stemmerett.no/tema/bakgrunn/bakgrunn.html>

Kvinnebevegelsens historie, henta 10.02.2017

https://snl.no/kvinnebevegelsens_historie

Digitalarkivet, henta 13.01.2017

<https://digitalarkivet.arkivverket.no/ft/person/pf01037376000043>

<https://media.digitalarkivet.no/view/2657/50>

<https://media.digitalarkivet.no/view/2657/206>

<https://media.digitalarkivet.no/view/2657/265>

Paragrafen, henta 19.02.2017

<http://www.paragrafen.no/?id=30>